

Katja Vuokko
Turun yliopisto

Kääntäjän ääni marginaalissa: kääntäjän alaviitteiden käyttö suomennetussa kaunokirjallisuudessa

Väitöstutkimukseni aihe on kääntäjän alaviitteiden käyttö suomennetussa kaunokirjallisuudessa. Nykyään kaunokirjallisuuden suomennoksissa esiintyy alaviitteitä vain poikkeuksellisesti, mutta 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa alaviitteet olivat suomennoksissa varsin yleisiä, ja suomentajat käyttivät niitä selittämään lukijoille tekstissä esiintyviä vieraita käsitteitä, sanontoja ja ilmiöitä. Tutkimuksessani pyrin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin: miten alaviitteistä tuli suosittu käännösstrategia 1800-luvun suomennoksissa ja missä määrin niiden käyttö on perustunut kansainvälisiin esikuviin, miten ja mihin tarkoituksiin alaviitteitä käytettiin 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa, ja milloin ja miksi ne katosivat suomennoksista.

Tutkimusaiheeni liittyy läheisesti seuraaviin laajempiin kokonaisuuksiin, ja voisin olla kiinnostunut näitä aihepiirejä käsittelevistä artikkeleista tai yhteistyökuvioista: käännösstrategiat, paratekstit, kustannustoiminnan käytännöt ja niiden muuttuminen ajan myötä, kääntämisen ja kustantamisen käytäntöjen kansainvälisyys, kääntäjän näkyvyys ja ääni käännetyssä teoksessa, kääntäjien ja kustantajien lukijakäsitys sekä käsitys kirjallisuuden tehtävästä ja merkityksestä (esim. sivistäminen vs. viihdyttäminen).